АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

31січня 2019 р. Київ № 3-рк

ТОВ «БаДМ»
СП ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД»
ТОВ «Вента. ЛТД»
Актавіс ЛТД
Алкалоїд АД
Асіно Фарма АГ
АстраЗенека АБ
АТ «Санека Фармасьютікалз»
Ауробіндо Фарма Лімітед
ВАТ «Гедеон Ріхтер»
Глаксо Веллком Продакшн
Глаксо Веллком С.А.
Д-р Редді’с Лабораторіс Лтд
ЗАТ Фармацевтичний завод ЕГІС
Іпка Лабораторіз Лімітед, КРКА, д.д.
Лабораторії Серв’є Індастрі
Лабораторіо Альдо-Юніон
Лабораторіос Нормон С.А.
Лек фармацевтична компанія д.д.
Марксанс Фарма Лтд.
МЕДА Фарма ГмбХ енд Ко. КГ
Меркле ГмбХ
Мікро Лабс Лімітед
Оріон Корпорейшн
ПАТ «Київмедпрепарат»
ПАТ «Лубнифарм»
ПАТ «Фармак»
ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка»
ПрАТ «По виробництву інсулінів «ІНДАР»
ПрАТ «Технолог»
ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»
ПрАТ «Лекхім-Харків»

ПАТ «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод»
ТОВ «Агрофарм»
Ривофарм СА
С.К. Лабормед-Фарма С.А.
Салютас Фарма ГмбХ
Санофі Вінтроп Індастріа
Санофі Індія Лімітед
ТОВ «АСТРАФАРМ»
ТОВ «Кусум Фарм»
ТОВ «Мікрофарм»
ТОВ «Мультіспрей»
ТОВ «Фармекс Груп»
ТОВ НВФ «Мікрохім»
ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я»
ФАРМАТЕН С.А.
Фламінго Фармасьютикалс Лтд.
АТ Фармацевтичний завод Тева
ТОВ Тева Оперейшнз Поланд
Тева Фармацевтікал Індастріз Лтд.
Нортон (Ватерфорд) Лімітед Т/А АЙВЕКС Фармасьютикалз Ірландія Т/А Тева Фармасьютикалз
АТ «Київський вітамінний завод»
ТОВ «Дослідний завод ГНЦЛС»

Про запобігання порушенням
законодавства про захист
економічної конкуренції

Під час здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на ринках лікарських засобів у 2017 році, у рамках участі суб'єктів фармацевтичного ринку в урядовій програмі «Доступні ліки», Антимонопольний комітет України

ВСТАНОВИВ:

(1) Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17.03.2017 № 152 «Про забезпечення доступності лікарських засобів» (далі – Постанова) програма «Доступні ліки» (далі – Програма, урядова програма «Доступні ліки») була запроваджена з 01.04.2017.

(2) За інформацією Міністерства охорони здоров'я (далі – МОЗ), на 01.10.2018 до реєстру препаратів урядової програми «Доступні ліки» (далі – Реєстр) увійшло 261 препарат 46 виробників та 7 937 аптек.

(3) Постанова визначає механізм повного або часткового відшкодування вартості лікарських засобів під час амбулаторного лікування осіб, що страждають на серцево-судинні захворювання, цукровий діабет II типу, бронхіальну астму.

(4) До Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, увійшли лікарські засоби за трьома категоріями: серцево-судинні захворювання, бронхіальна астма та діабет 2 типу.

(5) Постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1107 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» було доповнено список нозологій четвертою категорією – лікарські засоби, які використовуються під час трансплантації у доопераційний та післяопераційний періоди. Ці зміни набули чинності з 01.07.2018.

(6) До Програми включені лікарські засоби, які містять лише одну діючу речовину (монопрепарати).

(7) Загалом у Програмі беруть участь лікарські засоби із 23 діючими речовинами за 3 нозологіями: Аміодарон, Амплодипін, Атенолол, Верапаміл, Гідрохлортіазид, Спіронолактон, Фуросемід, Дигоксин, Еналаприл, Ізосорбіду динітрат, Карведілол, Клопідогрель, Метопролол, Нітрогліцерин, Симвастин, Бісопролол, Беклометазон, Будесонід, Сальбутамол, Метформін, Гліклазид, Лозартан та Глібенкламід.

(8) До Програми приєдналися такі виробники лікарських засобів: Актавіс ЛТД, Алкалоїд АД, Асіно Фарма АГ, АстраЗенека АБ, приватне акціонерне товариство «Київський вітамінний завод» (далі – ПАТ «Київський вітамінний завод»), АТ «Санека Фармасьютікалз», АТ Фармацевтичний завод ТЕВА, Ауробіндо Фарма Лімітед, ВАТ «Гедеон Ріхтер», Глаксо Веллком Продакшн, Глаксо Веллком С.А., Д-р Редді'с Лабораторіс Лтд, ЗАТ Фармацевтичний завод ЕГІС, Іпка Лабораторіз Лімітед, КРКА, д.д., Лабораторії Серв'є Індастрі, Лабораторіо Альдо-Юніон, С.Л., Лабораторіос Нормон С.А., Лек фармацевтична компанія д.д., Марксанс Фарма Лтд., МЕДА Фарма ГмбХ енд Ко. КГ, Меркле ГмбХ, Мікро Лабс Лімітед, Нортон (Ватерфорд) Лімітед Т/А АЙВЕКС Фармасьютикалз Ірландія Т/А Тева Фармасьютикалз, Оріон Корпорейшн, публічне акціонерне товариство «Київмедпрепарат» (далі – ПАТ «Київмедпрепарат»), публічне акціонерне товариство «Лубнифарм» (далі – ПАТ «Лубнифарм»), публічне акціонерне товариство «Фармак» (далі – ПАТ «Фармак»), публічне акціонерне товариство «Хімфармзавод «Червона зірка» (далі – ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка»), приватне акціонерне товариство «Лекхім-Харків» (далі – ПрАТ «Лекхім-Харків»), приватне акціонерне товариство «По виробництву інсулінів «ІНДАР» (далі – ПрАТ «По виробництву інсулінів «ІНДАР»), приватне акціонерне товариство «Технолог» (далі – ПрАТ «Технолог»), приватне акціонерне товариство «Фармацевтична фірма «Дарниця» (далі – ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»), публічне акціонерне товариство «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод» (далі – ПАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод»), товариство з обмеженою відповідальністю «Агрофарм» (далі – ТОВ «Агрофарм»), Ривофарм СА, С.К. Лабормед-Фарма С.А., Салютас Фарма ГмбХ, Санофі Вінтроп Індастріа, Санофі Індія Лімітед, Тева Фармацевтікал Індастріз Лтд., товариство з обмеженою відповідальністю «Астрафарм» (далі – ТОВ «Астрафарм»), товариство з обмеженою відповідальністю «Кусум Фарм» (далі – ТОВ «Кусум Фарм»), товариство з обмеженою відповідальністю «Мікрофарм» (далі – ТОВ «Мікрофарм»), товариство з обмеженою відповідальністю «Мультіспрей» (далі – ТОВ «Мультіспрей»), товариство з обмеженою відповідальністю

«Фармацевтична компанія «Здоров'я» (далі – ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я»), товариство з обмеженою відповідальністю «Фармекс Груп» (далі – ТОВ «Фармекс Груп»), товариство з обмеженою відповідальністю Науково-виробнича фірма «Мікрохім» (далі – ТОВ Науково-виробнича фірма «Мікрохім»), ТОВ Тева Оперейшнз Поланд, Фарматен С.А., Фламінго Фармасьютикалс Лтд.

(9) Відповідно до Закону України «Про державний бюджет України на 2018 рік» від 07.12.2017 № 2246-VIII було виділено 1 млрд грн субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на відшкодування вартості лікарських засобів.

(10) Урядова програма «Доступні ліки» функціонує на основі механізму реімбурсації: система часткового або повного відшкодування вартості відповідних лікарських засобів коштом державного бюджету. До оновленого списку увійшло 59 повністю безоплатних препаратів та 202 препарати з частковою доплатою.

(11) Для того щоб безкоштовно отримати лікарські засоби, пацієнту необхідно звернутися до лікаря, який надає виписаний рецепт на рецептурних бланках форми № 1 із зазначенням міжнародних непатентованих назв лікарських засобів, дозування та форми випуску, кількості одиниць для лікування; знайти аптечний заклад, який уже приєднався до Програми, та отримати ліки безоплатно або з частковою доплатою за рецептом.

(12) Якщо в аптечному закладі відсутній необхідний безоплатний лікарський засіб і пацієнт не бажає здійснювати доплату за лікарський засіб із однаковим МНН, який підлягає частковій доплаті, він може або чекати, поки лікарський засіб з'явиться в аптечному закладі, або знайти в наявності відповідний лікарський засіб з повним відшкодуванням в іншому аптечному закладі.

(13) Постановою було затверджено Порядок відшкодування вартості лікарських засобів (далі – Порядок 1) та Порядок визначення розміру відшкодування вартості лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню (далі – Порядок 2).

(14) Порядок визначення розміру відшкодування вартості лікарських засобів покладає на Міністерство охорони здоров'я встановлення граничної оптово-відпускної ціни для включення лікарського засобу до Реєстру на основі оптово-відпускних цін, установлених у референтних країнах (Республіка Польща, Словацька Республіка, Чеська Республіка, Латвійська Республіка, Угорщина) та розміщення відповідного оголошення на своєму офіційному веб-сайті.

(15) Після розміщення оголошення виробники протягом 10 календарних днів із моменту опублікування оголошення подають до Міністерства охорони здоров'я пакет документів для приєднання лікарських засобів до Програми. До Реєстру вносяться торгові назви лікарських засобів, оптово-відпускна ціна за упаковку яких не перевищує граничну оптово-відпускну ціну в перерахунку на добову дозу лікарського засобу.

(16) Міністерство охорони здоров'я встановлює розмір відшкодування добової дози лікарського засобу на основі внутрішнього референтного ціноутворення, який формується на підставі поданих заявок власників або уповноваженого представника власника реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, поданих до Міністерства охорони здоров'я. Лікарський засіб із мінімальною оптово-відпускною ціною підлягає 100 % відшкодуванню. Інші лікарські засоби, ціна яких перевищує мінімальну оптово-відпускну ціну, підлягають доплаті за упаковку (різниця між роздрібною ціною упаковки лікарського засобу, вартість якого підлягає відшкодуванню, та розміром відшкодування за упаковку).

(17) Під час дослідження Програми виявлено ряд таких проблем, які мають або можуть мати негативний вплив на конкуренцію:

1. ВІДСТРОЧЕННЯ ПЛАТЕЖІВ

(18) У своїй господарській діяльності аптечні заклади змушені постійно поповнювати товарні запаси, підтримувати в працездатному стані та модернізовувати обладнання, а також здійснювати інші витрати, які потребують залучення грошових коштів. На сьогодні однією з головних проблем суб'єктів господарювання є недостача обігових коштів для здійснення ефективної економічної діяльності.

(19) Порядок 1 визначає механізм повного або часткового відшкодування вартості лікарських засобів під час амбулаторного лікування осіб, що страждають на серцево-судинні захворювання, цукровий діабет II типу, бронхіальну астму, суб'єктам господарювання, які провадять господарську діяльність на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з роздрібної торгівлі лікарськими засобами, незалежно від форми власності та підпорядкування, аптечні заклади яких розташовані в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

(20) Відповідно до Порядку 1: «Для здійснення відпуску лікарських засобів, вартість яких підлягає повному або частковому відшкодуванню, суб'єкти господарювання звертаються до розпорядників бюджетних коштів із заявою про укладення договору про відшкодування вартості лікарських засобів. Розпорядники бюджетних коштів, визначені рішеннями про відповідні бюджети згідно із законодавством, формують на підставі укладених договорів перелік суб'єктів господарювання, що здійснюють відпуск лікарських засобів. Формування зазначеного переліку здійснюється без надання преференції окремим суб'єктам господарювання».

(21) Згідно з Порядком 1, суб'єкт господарювання складає звіт про відпущені лікарські засоби двічі на місяць, а саме: 15 числа поточного місяця (або першого робочого дня після 15 числа, якщо 15 число припадає на вихідний) та першого робочого дня наступного місяця, а в грудні - додатково до 24 числа звітного місяця за встановленою Порядком формою. Звіт подається розпорядникам бюджетних коштів, визначених рішеннями про відповідні бюджети згідно із законодавством.

(22) Відшкодування вартості лікарських засобів у сумі, визначеній у Реєстрі лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, суб'єктові господарювання здійснюється, використовуючи відповідну цільову субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам протягом п'яти робочих днів із дня надходження зазначеного звіту.

(23) Отже, відповідно до нормативно-правового регулювання Програми, аптечні заклади мають отримати відшкодування вартості лікарських засобів не пізніше ніж через 23 календарних дні з дня реалізації товару.

(24) Відповідно до інформації, яка була отримана від аптечних закладів на вимогу уповноваженого органу Комітету, а також згідно з Єдиним державним реєстром судових рішень, де оприлюднена низка рішень, в яких предметом спору є вимоги суб'єктів господарювання про відшкодування витрат, понесених у зв'язку з відпуском лікарських засобів, вартість яких повністю чи частково відшкодовується, через неодноразові порушення розпорядниками державних коштів зобов'язань у частині розрахунків між сторонами, свідчить про систематичні порушення грошових зобов'язань розпорядниками державних коштів.

(25) Наприклад, відповідно до рішення господарського суду міста Києва від 18.06.2018 № 910/5899/18, яке набрало законної сили 11.07.2018, товариство з обмеженою відповідальністю «Фармастор» звернулося до господарського суду з позовом до

Управління охорони здоров'я Святошинської районної в місті Києві державної адміністрації про стягнення заборгованості, пені та процентів за Договором, унаслідок невиконання грошового зобов'язання в розмірі 474 685,29 грн. Позовні вимоги обґрунтовані неналежним виконанням відповідачем зобов'язань за договором № 13 від 10.05.2017 про відшкодування витрат, понесених у зв'язку з відпуском лікарських засобів, вартість яких повністю чи частково відшкодовується, у частині здійснення розрахунків.

(26) У судовому рішенні, яке містить витяги матеріалів справи, зазначається, що суб'єктом господарювання було надано розпоряднику бюджетних коштів відповідні звіти, передбачені Порядком.

(27) З огляду на прийняті звіти, суб'єктом господарювання на виконання умов Договору було відпущено лікарських засобів на загальну суму 500 879,33 грн.

(28) На виконання умов Договору Управлінням охорони здоров'я Святошинської районної в місті Києві державної адміністрації було виплачено 102 221,43 грн, у зв'язку із чим за відповідачем обліковується заборгованість із відшкодування витрат позивача на відпуск лікарських засобів у розмірі 323 534,71 грн.

(29) Відповідно до вищезазначеного судового рішення, з моменту подачі суб'єктом господарювання останнього звіту відповідному розпоряднику бюджетних коштів та набрання законної сили рішенням минуло приблизно 7 місяців. Отже, як показує практика, аптечні заклади вимушені звертатися до судових органів для стягнення грошових зобов'язань.

(30) У системі реімбурсації лікарських засобів особливо актуально постає питання строків оплати за товар у відносинах учасників ланцюга постачання товару.

(31) Так, механізм відстрочення розрахунків за товар для аптечних закладів сприяє зменшенню фінансового навантаження. Але до моменту закупівлі лікарських засобів аптечними закладами цей товар проходить певний шлях від виробника/імпортера до дистриб'юторів, далі – від оптовиків до аптечних закладів (або від вітчизняного виробника до аптечних мереж) і тільки потім через аптеку потрапляє до кінцевого споживача, який купує ліки для власного споживання. Отже, у ланцюгу постачання лікарських засобів беруть участь виробник (його представник)/імпортер, дистриб'ютори та аптеки (далі – учасники Програми).

(32) Домовленості щодо терміну відстрочення платежів між виробниками лікарських засобів та оптовими продавцями можуть впливати на умови реалізації товару за програмою «Доступні ліки» аптечним закладам, у тому числі, і на строки проведення розрахунків.

(33) На вимоги органу Комітету від виробників лікарських засобів, які є учасниками Програми, була надана інформація, де зазначається, що дистриб'юторам надається певний строк відстрочення для здійснення оплати за лікарські засоби.

Так, товариство з обмеженою відповідальністю «Дослідний завод ГНЦЛС» (далі – ТОВ «Дослідний завод ГНЦЛС») надає відстрочення:

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

ПАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» застосовує однакові умови оплати товару для всіх оптових покупців: ТОВ «БаДМ» (договір № BAD-11 від 31.12.2016), СП ТОВ «Оптіма-Фарм» (договір № ОРТ-12 від 31.12.2016), ТОВ «Вента. ЛТД» (договір № VEN-11 від 31.12.2016), ТОВ «Фіто-лек» (договір № FITOLEK-1 від 31.12.2016), товариство з обмеженою відповідальністю «Фрам КО» (далі – ТОВ «Фрам КО») (договір № FRAMCO-3 від 31.12.2016), товариство з обмеженою відповідальністю «Аметрін ФК» (далі – ТОВ «Аметрін ФК») (договір № АМЕ-2 від 31.12.2016), товариство з обмеженою відповідальністю «Галафарм» (далі – ТОВ «Галафарм») (договір № GALAFARM-1 від 31.12.2016), товариство з обмеженою відповідальністю «Томаш» (далі – ТОВ «Томаш») (договір № TOMASH-1 від 31.12.2016).

Відповідно до вищенаведених договорів, покупці зобов'язані здійснити оплату партії Продукції в строк, що не перевищує 30 календарних днів від дати її поставки, якщо інше не передбачено сторонами.

ТОВ «НФВ «МІКРОХІМ» у своїх договірних умовах передбачає:

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

Приватне акціонерне товариство «Фітофарм» (далі – ПрАТ «Фітофарм») передбачає відстрочення платежів:

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

ПАТ «НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у своїх договірних відносинах зі своїми контрагентами передбачає такі умови оплати:

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*];

Товариство з обмеженою відповідальністю «Агрофарм» (далі – ТОВ «Агрофарм») застосовує в договорах такі відстрочення:

у договорі № 1-2017 від 03.01.2017 з ПАТ НВЦ «БХФЗ» передбачає здійснення розрахунків не пізніше 90 календарних днів від дати поставки;

у договорі № 13-2017 від 03.01.2017 з ТОВ «Юніфарма» та договорі № 14-2017 від 03.01.2017 з ПП «КОНЕКС» передбачає оплату товару не пізніше 30 календарних днів від дати поставки товару.

ПАТ «Фармак» у договорах із дистриб'юторами: СП ТОВ «Оптіма-фарм» (договір № 2 від 03.01.2017), ТОВ «БаДМ» (договір № 1/1 від 03.03.2017), ТОВ «Вента. ЛТД» (договір № 5 від 19.12.2016), ТОВ «Фіто-лек» (договір № 75 від 03.01.2017), ТОВ «Фармпланета» (договір № 9 від 03.01.2017), товариство з обмеженою відповідальністю «Лакс» (далі – ТОВ «Лакс») (договір № 67 від 03.01.2017), ТОВ «Томаш» (договір № 104 від 03.01.2017), товариство з обмеженою відповідальністю «Фармако» (далі – ТОВ «Фармако») (договір № 40 від 03.01.2017), ТОВ «Аметрін ФК» (договір № 72 від 03.01.2017), приватне акціонерне товариство «Медфарком-центр» (далі – ПАТ «Медфарком-центр») (договір № 31 від 03.01.2017), приватне підприємство «САНА КО» (далі – ПП «САНА КО») (договір № 35 від 03.01.2017), товариство з обмеженою відповідальністю «Укрмедекспорт» (далі – ТОВ «Укрмедекспорт») (договір № 40-515/17 від 03.01.2017), ТОВ «Фрам КО» (договір № 3 від 03.01.2017), приватне підприємство «Конекс» (далі – ПП «Конекс») (договір № 22 від 03.01.2017), ТОВ «Галафарм» (договір № 12 від 03.01.2017), ТОВ «Юніфарма» (договір № 16 від 03.01.2017), товариство з обмеженою відповідальністю «Хустфарм» (далі – ТОВ «Хустфарм») (договір № 21 від 03.01.2017), товариство з обмеженою відповідальністю фірма «Медфарм» (далі – ТОВ фірма «Медфарм») (договір № 13 від 03.01.2017), товариство з обмеженою відповідальністю «Бізнес Центр Фармація» (далі – ТОВ «Бізнес Центр Фармація») (договір № 30 від 03.01.2017), приватне підприємство фірма «Санітас» (далі – ПП фірма «Санітас») (договір № 40-270/17 від 03.01.2017), товариство з обмеженою відповідальністю «Людмила-фарм» (далі – ТОВ «Людмила-фарм») (договір № 33 від 03.01.2017) – передбачає в умовах оплати здійснення розрахунків протягом 30 календарних днів із дати поставки Товару.

ПрАТ «Технолог» відповідно до договору № СР – 08/16 від 04.01.2016 з ПАТ «Лекхім» здійснює постачання Товару на умовах відстрочення платежу протягом 90 календарних днів із дати постачання Товару.

ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка» у договорах поставки передбачає:

протягом 60 календарних днів із дня поставки товару ТОВ «БаДМ» (договір № 01/14 від 02.01.2014) та ТОВ «Вента. ЛТД» (№ 04/16 від 04.04.2016) зобов'язані проводити оплату за товар;

у договорі із СП ТОВ «Оптіма-фарм» (договір № 002 від 01.01.2014) виробник зобов'язує Покупця провести оплату через 10 робочих днів із дати надання Постачальнику інформації про обсяги реалізації Товару за звітний місяць, на підставі виставленого Постачальником рахунку-фактури;

ТОВ «Фіто-лек» (договір № 2/13 від 23.04.2013) передбачає здійснення розрахунків протягом 30 календарних днів із часу відвантаження Товару зі складу Постачальника.

ПАТ «Лекхім-Харків» у договорі № ЛХ-1/17 від 03.01.2017 із ПАТ «Лекхім» передбачає здійснення оплати поставленого товару на умовах оплати з відстрочкою до 90 днів.

ТОВ «Астрафарм» у договорі № 01/16 від 15.01.2016 із приватним підприємством «Медео» (далі - ПП «Медео») та в договорі № 1-10 від 01.10.2012 передбачає можливість повної або часткової передоплати, повної або часткової оплати за фактом постачання Товару покупцем, відстрочення платежу з оплати поставленого Постачальником Товару на різні терміни, що зазначається в кожній видатковій накладній. Покупець зобов'язаний у повному обсязі оплатити кожну партію поставленого Товару в строк, що зазначається у відповідній видатковій накладній. Якщо у видатковій накладній Постачальником термін оплати поставленої партії Товару не вказаний, Покупець зобов'язаний повністю оплатити Товар у строк 30 календарних днів із моменту його приймання.

ТОВ «Астрафарм» у договірних умовах платежу з ТОВ «Галафарм» передбачає повну або часткову передплату, повну або часткову оплату «по факту» постачання Товару Покупцеві, та різне відтермінування; товарний кредит на різні строки на кожну партію Товару, що поставляється, погоджується Сторонами та зазначається у видаткових накладних. Покупець зобов'язаний у повному обсязі оплатити кожну окрему партію Товару, що зазначається у відповідній видатковій накладній Постачальника, яка є невід'ємною частиною Договору. Відтермінування оплати Товару за Договором може бути встановлено Сторонами в розмірі не більше 400 календарних днів із моменту поставки Товару. Якщо у видатковій накладній Постачальника термін оплати поставленої партії Товару не вказаний, Покупець зобов'язаний оплатити Товар, придбаний за такою видатковою накладною Постачальника, у строк 300 календарних днів із моменту його приймання.

ПАТ «Лубнифарм» у договорах № 64-2/1 від 11.10.2014 із товариством з обмеженою відповідальністю «Гранд-Фарм» (далі – ТОВ «Гранд-Фарм»), № 12-2/1 від 17.02.2014 з товариством з обмеженою відповідальністю «Ліки Полтавщини» (далі – ТОВ «Ліки Полтавщини»), № 11-2/1 від 14.02.2014 з ТОВ «Томаш», № 7-2/1 від 01.01.2015 з ТОВ «Фрам КО», № 160-ВЗ від 14.11.2017 з ТОВ «Лакс», № 21-2/1 від 17.02.2014 з ПП «Конекс», а також у договорі № 1-ВМіЗ від 05.01.2016 передбачає, що Покупець зобов'язаний провести оплату за поставлений товар після його прийняття, якщо інші умови оплати не буде встановлено товаророзпорядчими документами на нього (видатковими накладними). Також договір передбачає такі види порядку розрахунків у випадку надання відстрочки в оплаті товару відповідно до видаткових накладних:

a) відстрочка платежу вказується у видаткових накладних на кожну партію замовлення, що є невід'ємною частиною Договору;

b) першим днем відстрочки платежу є дата отримання товару Покупцем, вказана у видатковій накладній;

c) оплата за отриманий товар підтверджується на умовах, вказаних у видаткових документах.

ПАТ «Монфарм» надає відтермінування оплати за поставлений Товар ТОВ «Вента. ЛТД» (договір № 01/16-з від 04.01.2016) протягом 30 календарних днів із дати надання звітів про продаж Товару.

У договорі № 01-З із СП ТОВ «Оптіма-фарм» Покупець здійснює розрахунки за реалізований Товар. Оплата реалізованого Товару має бути проведена через 30 календарних днів із дати надання Постачальнику інформаціъ про обсяги реалізації Товару за звітний місяць.

ТОВ «БаДМ» на основі договору № 01 від 02.01.2015 здійснює оплату за Товар відповідно до термінів, які зазначені у видаткових накладних.

У договорі № 03/14-З Колективного учбово-виробничого підприємства «Пластік» (далі – КУВП «Пластік») із виробником лікарських засобів передбачено, що Покупець має сплатити Постачальникові загальну вартість товару протягом 45 календарних днів із дати отримання товару шляхом переказу відповідної суми грошових коштів на банківський рахунок Постачальника.

Умови оплати, які передбачені договором № 04-З із ТОВ «Аметрін ФК», зобов'язують здійснити оплату за поставлений Товар у строки, зазначені в Специфікаціях-накладних, на кожну партію Товару.

ПАТ «Київський вітамінний завод» у договорах поставки [*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

ПАТ «Київський вітамінний завод» [*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

ПАТ «Київмедпрепарат» [*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

[*інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом*].

(34) Оскільки відшкодування за товар, проданий за програмою «Доступні ліки», аптеки отримують у більшості випадків не раніше 23 календарного дня, договірні умови між дистриб'юторами та аптеками, а також між виробниками та дистриб'юторами першого рівня, зокрема, в частині термінів оплати за такий товар, мають сприяти залученню максимальної кількості аптек до участі в програмі.

2. ВАРТІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

(35) Керуючись нормами постанови Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 863 «Про запровадження відшкодування вартості лікарських засобів» лікарські засоби, які підлягають відшкодуванню під час амбулаторного лікування осіб, що страждають на серцево-судинні захворювання, цукровий діабет II типу, бронхіальну астму, за переліком міжнародних непатентованих назв лікарських засобів повинні бути включені до Національного переліку основних лікарських засобів, затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333 «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення».

(36) Якщо лікарський засіб включений до Національного переліку основних лікарських засобів, виробник такого лікарського засобу для участі в Програмі має надати пакет документів протягом 10 календарних днів із моменту опублікування оголошення МОЗ, який складається з вичерпного переліку:
1) заяви, складеної в довільній формі із зазначенням інформації про:
міжнародну непатентовану назву лікарського засобу;
торгову назву лікарського засобу;
форму випуску;
силу дії (дозування);
кількість одиниць лікарського засобу в споживчій упаковці;
код АТХ (анатомо-терапевтично-хімічний);
найменування виробника, країни;
номер реєстраційного посвідчення на лікарський засіб;
дату закінчення строку дії реєстраційного посвідчення на лікарський засіб;
оптово-відпускну ціну за споживчу упаковку без урахування надбавок, податків та зборів (зазначається в гривнях);
власника реєстраційного посвідчення на лікарський засіб (найменування, місцезнаходження, прізвище, ім'я, по батькові керівника);
заявника (найменування, місцезнаходження та прізвище, ім'я, по батькові контактної особи);
те, що строк включення лікарського засобу до Реєстру становить не менше ніж шість місяців;
обсяги виробництва та/або постачання упаковок лікарського засобу на період дії Реєстру до моменту його наступного оновлення;

2) довіреності, яка засвідчує повноваження заявника подавати до МОЗ документи, зазначені в підпункті 1 цього пункту, виданої власником реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, з перекладом на українську мову, або копії такої довіреності, засвідченої в установленому законодавством порядку;

3) письмового зобов'язання здійснювати постачання лікарського засобу в Україні протягом заявленого строку за ціною, що не перевищуватиме заявлену оптово-відпускну ціну.

(37) Також і форма реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.02.2017 № 298, передбачає наявність інформації про: міжнародну непатентовану назву лікарського засобу, торгову назву лікарського засобу, форму випуску, силу дії (дозування), кількість одиниць лікарського засобу в споживчій упаковці, код АТХ, найменування виробника, країну, номер реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, дату закінчення строку дії реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, оптово-відпускну ціну за упаковку, роздрібну ціну за упаковку, добову дозу лікарського засобу, рекомендовану ВООЗ, розмір відшкодування добової дози лікарського засобу, розмір відшкодування за упаковку лікарського засобу, суму доплати за упаковку.

(38) Отже, відповідно до нормативно-правового регулювання власник або уповноважений представник власника реєстраційного посвідчення на лікарський засіб, який бажає додати препарат до Програми, під час подання заявки має зазначити оптово-відпускну ціну за споживчу упаковку без урахування надбавок, податків та зборів, тобто на нормативному рівні встановлюється максимальна вартість добової дози лікарського засобу з відповідною торговою назвою на основі поданих заявок власника або

уповноваженого представника власника реєстраційного посвідчення на лікарський засіб.

(39) Роздрібні ціни за упаковку лікарського засобу формуються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 № 955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби й медичні вироби», яка передбачає граничні постачальницько-збутові надбавки в розмірі 10 відсотків, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки в розмірі 15 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків на лікарські засоби, включені до переліку міжнародних непатентованих назв лікарських засобів.

(40) Отже, формування цін на лікарські засоби, що в подальшому входять до Програми, насамперед формуються за допомогою заявок власників або уповноважених представників власників реєстраційного посвідчення на лікарські засоби, в яких уже зазначена оптово-відпускна ціна за упаковку. Саме таку ціну використовують для визначення торговельної та постачальницько-збутової надбавки, яка врегульована на нормативному рівні та відповідно до постанови є фіксованою на період дії Реєстру до моменту його наступного оновлення.

(41) Таким способом державний регулятор чітко фіксує граничні оптово-відпускні ціни, за якими виробники реалізують товари, а також роздрібні ціни за упаковку, за якими здійснюється відпуск товару кінцевому споживачу.

(42) Відповідно до інформації, яка була надана органу Комітету, є випадки, коли фармацевтичні виробники реалізовують товар за ціною, значно нижчою, ніж передбачена в Реєстрі, що дозволяє виробнику під час реалізації товару варіювати його вартість для кожного дистриб'ютора окремо.

(43) Факти реалізації препаратів за значно нижчою ціною, ніж передбачено в Реєстрі, по яким у відповідних суб'єктів господарювання є ознаки монопольного (домінуючого) становища, може свідчити про навмисне завищення цін реєстрації для програми «Доступні ліки», що, відповідно, може негативно вплинути на внутрішнє реферування цін та цінову конкуренцію на ринку. Отже, суб'єкти господарювання під час подачі інформації про оптово-відпускну ціну в заявці на включення лікарського засобу до Реєстру необхідно декларувати реальну оптово-відпускну ціну.

3. ПЕРЕХРЕСНЕ СУБСИДІЮВАННЯ ПРИ ВСТАНОВЛЕННІ ОПТОВО-ВІДПУСКНИХ ЦІН

(44) Перехресне субсидіювання на ринку відбувається, коли виробник з ознаками монопольного (домінуючого) становища на ринку здійснює перекриття витрат на лікарський засіб, дохід від реалізації якого є нижчим від повної собівартості, за рахунок іншого лікарського засобу, який займає значне місце на ринку та має високий рівень рентабельності товару, що дозволяє виробнику не лише покривати витрати на відповідний продукт, а й здійснювати покриття витрат на продаж іншого товару.

(45) З інформації, яка була надана органу Комітету на вимоги, спостерігається наявність випадків застосування виробниками крос-субсидіювання.

(46) Застосування перехресного субсидіювання призводить до таких наслідків, стосовно яких у відповідних суб'єктів господарювання є ознаки монопольного (домінуючого) становища:

1) по-перше, лікарський засіб, роздрібна ціна якого повністю не покривається коштом держави та дохід від якого використовується виробником як покриття витрат іншого лікарського засобу, спричиняє фінансове навантаження на пацієнта, що зі свого боку

нівелює мету Програми, яка закладає як основу забезпечення доступності лікарських засобів для кінцевого споживача;

2) по-друге, якщо лікарський засіб, дохід від якого виробник використовує як покриття витрат на інший лікарський засіб, покладений в основу розрахунку внутрішнього референтного ціноутворення, як наслідок, завдає додаткового навантаження на державний бюджет, оскільки збільшує вартість відшкодування як на лікарський засіб, який використовується в перехресному субсидіюванні, так і на лікарські засоби, які належать до відповідної групи препаратів із міжнародною непатентованою назвою;

3) по-третє, дохід від лікарського засобу, який виробник використовує як покриття витрат на виробництво іншого лікарського засобу та вартість якого застосовано під час визначення внутрішнього референтного ціноутворення, спотворює конкуренцію на ринку шляхом завищення цін, чим визначає нижній рівень цінової конкуренції для інших фармацевтичних виробників.

(47) Отже, застосування механізму перехресного субсидіювання в Програмі реімбурсації створює такі негативні чинники, як: збільшення відшкодування вартості лікарських засобів, із частковим відшкодуванням державними органами, для пацієнтів; збільшення витрат на відшкодування лікарських засобів із державного бюджету; спотворення конкуренції шляхом встановлення рівня цінової конкуренції, що в сукупності негативно впливає на конкуренцію між виробниками лікарських засобів, які долучилися до Програми.

З метою здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції та умов, що їм сприяють, керуючись частиною першою статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України надає виробникам та дистриб'юторам лікарських засобів такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Актавіс ЛТД, Алкалоїд АД, Асіно Фарма АГ, АстраЗенека АБ, АТ «Санека Фармасьютікалз», Ауробіндо Фарма Лімітед, ВАТ «Гедеон Ріхтер», Глаксо Веллком Продакшн, Глаксо Веллком С.А., Д-р Редді'с Лабораторіс Лтд, ЗАТ Фармацевтичний завод ЕГІС, Іпка Лабораторіз Лімітед, КРКА, д.д., Лабораторії Серв'є Індастрі, Лабораторіо Альдо-Юніон, Лабораторіос Нормон С.А., Лек фармацевтична компанія д.д., Марксанс Фарма Лтд., МЕДА Фарма ГмбХ енд Ко. КГ, Меркле ГмбХ, Мікро Лабс Лімітед, Оріон Корпорейшн, публічному акціонерному товариству «Київмедпрепарат», публічному акціонерному товариству «Лубнифарм», публічному акціонерному товариству «Фармак», публічному акціонерному товариству «Хімфармзавод «Червона зірка», приватному акціонерному товариству «По виробництву інсулінів «ІНДАР», приватному акціонерному товариству «Технолог», приватному акціонерному товариству «Фармацевтична фірма «Дарниця», приватному акціонерному товариству «Лекхім-Харків», публічному акціонерному товариству «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», товариству з обмеженою відповідальністю «Агрофарм», Ривофарм СА, С.К. Лабормед-Фарма С.А., Салютас Фарма ГмбХ, Санофі Вінтроп Індастріа, Санофі Індія Лімітед, товариству з обмеженою відповідальністю «АСТРАФАРМ», товариству з обмеженою відповідальністю «Кусум Фарм», товариству з обмеженою відповідальністю «Мікрофарм», товариству з обмеженою відповідальністю «Мультіспрей», товариству з обмеженою відповідальністю «Фармекс Груп», товариству з обмеженою відповідальністю науково-виробничій фірма «Мікрохім», товариству з обмеженою відповідальністю «Фармацевтична компанія «Здоров'я», ФАРМАТЕН С.А., Фламінго Фармасьютикалс Лтд., АТ Фармацевтичний завод Тева, ТОВ Тева Оперейшнз Поланд, Тева Фармацевтікал Індастріз

Лтд., Нортон (Ватерфорд) Лімітед Т/А АЙВЕКС Фармасьютикалз Ірландія Т/А Тева Фармасьютикалз, приватному акціонерному товариству «Київський вітамінний завод», товариству з обмеженою відповідальністю «Дослідний завод ГНЦЛС»:

1.1. Установлювати недискримінаційні строки відтермінування платежів при реалізації лікарських засобів, що входять до урядової програми «Доступні ліки», для всіх контрагентів.

1.2. Установлювати недискримінаційні та прозорі ціни на лікарські засоби в межах урядової програми «Доступні ліки» для всіх учасників програми.

1.3. Не застосовувати механізм перехресного субсидіювання під час визначення вартості лікарських засобів, що входять до програми «Доступні ліки», стосовно яких у відповідних суб'єктів господарювання є ознаки монопольного (домінуючого) становища.

2. Дистриб'юторам лікарських засобів:

2.1. Установлювати недискримінаційні строки відтермінування платежів при реалізації лікарських засобів, що входять до урядової програми «Доступні ліки», для всіх контрагентів.

2.2. Установлювати недискримінаційні та прозорі ціни на лікарські засоби в межах урядової програми «Доступні ліки» для всіх учасників програми.

Рекомендації Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України протягом 90 днів з дня їх отримання.

Голова Комітету Ю. ТЕРЕНТЬЄВ